

Մանգրամի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1866 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 28 ՉԱՐՇԷՄՊԻՆ

ՆԻՄԵՐՈ 237

Մանգրամի Էֆեմար հասկանալի և հասկանալի 300
հազար լիւր, սենյակ գրքերի, բոլոր փայտեղ տախի
հինգ օլարագ, 200 լիւր, օլարագ, 100 լիւր, օլարագ,
վե նիւսիւնի տախի 30 ար փայտեղ սալաւաւաւ տըր :

Իւսնալիւրն պէ՛հեր սալաւաւաւ իւն, արի-
րինճի տէֆատաւ 5, իւրինճի տէֆատաւ 2,
վե իւնիւնճի վե սալիւր տէֆատաւաւ
էր զուրուշ սալաւաւաւ տըր :

Մէքթուլ վե սալիւր, Պէյ-օղլունաւ տօղթաւ-էօ
467 նիւսիւրու իւնիւն ԼԵՎԱՆԹ ՀԵՐԱՆՏ Թաւա-
նիւնիւն, Կարապետ 8. Փանոսեանէ կէսն տէրիւնէ տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԵԼԷԿՐՈՖԻՅԷ

(ՍԷՆԷ ՀԷՆԷ ՆԵՐՇԷՐԷՐԷ)

Փարիս, 6 յունիւար արշամըն սաաթ 4
վե 50 տաղըդաւաւաւաւ
վիւննաւաւն արշամն պիր թէլէկրաֆա
կէօրէ, Մէմօրիալ Տիպլօմաթիք նամ զաղէ-
թատա, Ավսթրիա խարիճիւն նաղըր Մ. ար
Պէօթթ թարաֆընաւն 1856 սէնէսի անտնա-
մէսինի իւղալաւաւ օլան տէվէթլէրէ թաղ-
ախմ օլունսուշ տըր տէյի եաղըլան թէք-
լիֆէրին ասլը օլմատըրը րէսմէն անալաւաւաւ տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅՅԷ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Շիրքէթի մէկպուրէյէ Պօղազ իշինէ Եօյ-
նու թաղըմաղըզ զըմընտա վէրիւմի օլան
Եէտի վահիտիք իմթիւնաղընըն միւտտէթի
պիր միւտտէթտէն պէրի խիթամ պուլմուշ
տուր : Լաքին պու ճիւմիլ իլէ տախի Շիր-
քէթի մէկպուրէ չօգ թէմէթթիւ րէյտա իշ-
լէմիշ տիր : Շէօյլէ քի պու կիւնքի կիւն 18
զըթա վաթօրա մալիք օլտուգտան պաշա
իտարէյէ միւգթէտիր ատամլար տախի րէյ-
տա իշլէմիշ տիր : Տօղրուեու սէօյլէտիկիմիգ
թագտիրտէ, պաշա գուլմաննաւըն մէգ-
քիւր գուլմաննաւ գարչը րէգապէթէ չը-
գըյապիւմէսի ինթիմալտէն տէյի տիր, չիւն-
քի, չու խըտմէթ իշին խաւսէթէն Եաթըր-
ըլմըշ օլան պիր թագըմ վաթօրաւա մալիք
պուլունսուղու չէօյլէ տուրսուն, հէմ Պօ-
ղազ իշինտէ վաղը իսկէլէլէրէ միւթէսարըրֆ
պուլունսուղու, վէ հէմտէ հիւքիւմէթ թա-
րաֆընտան մուսվէնէթ կէօրմէքտէ օլտու-
ղունտան, պաշա իսկէլէլէր ինչաւընա գօ-
լալըզա մանի օլապիւլէնէկի, վէ Եալընըզ պու
թէտալիր իլէ, հէր գանղի սալիր պիր գուլ-
բաննա մէյտանէ չըգտա, Եօյնուլարը թաղը-
Եապիւմէսինի միւթիւնսիգ իտէպիւլէնէկի պէ-
տիհի տիր, Էկէրչի Եէտի վահիտիք ուսու-
լիւն միւսաւաւտէ օլունսուղըն թէնվիգ իթ-
տիրիճի պիր խուսուս վար իսէ, օ տախի

ուսուսուս մէնֆաւթը նիյէթի մէմտուշէսի
օլուպ, վէ տէյէպիւլիւրիգ քի, Հիւքիւմէթի
սէնիյէն ճանիպի արիւնտէն տախի, անճագ
մէգքիւր նիյէթի խալիյէնէ մէպին չու իւ-
թիագ մէգքիւր Շիրքէթէ իթա վէ ինսան պուլ-
րուլմուշ տուր : Շիրքէթի խալիյէնի Պօղազ
իշի Եօյնուլուղունաւ գօլալալալըմաւընալա
Էնալիճէ պախշ իլէտիկի մէնֆաւթը ին-
քաւրէ գալըզմագ, կէրչի տիւզնէ հագգա-
նիյէնէթէ գարչը սէօյլէմէք տիր : Լաքին Է-
նալիին հագգընա գարչըլըզ խըտմէթ իթմիշ
օլմագ իշին տախի տաւա չօգ պօրճու պու-
լունսուղու տըր, չիւնքի Էնալի 10 սէնէ
գարֆընտա, մէգքիւր Եէտի վահիտիք իւ-
թիւնաղընտան Էվիլէ սարֆ իթտիկիին իւշ
միւլինի, մէգքիւր սէյնաւաթ ուղըրունտա սարֆ
իլէմիշ տիր : Էնալին, հիւ տէյի իսէ կի-
տիպ կէլմէ իւնթէթթիւրինն նըթիյէթ իւգրէ
թէնգիլ զըլըմաւըն, վէ վաթօրաւըն սէֆէր-
լէրի սաւընընըն արթըրըմաւըն, վէ Էքսէր
վաթօրաւաւ տէրքեար օլան նիգաւաւըլըրըն
տէֆիյէ, Եէրլէրին կէնիլէտիւմէսի, վէ հէր
քէտին րահաթ իթտիրիւմէսինի իտտա իթ-
մէքիյէ րէք չօգ հագգը վար տըր : Շիրքէ-
թի խալիյէնի սէնիմաւաւըն Էկէրչի չիւ-
տիյէ գատար չու իսլանաթըն ինքաւընա միւ-
սարաւաթ իթմիշ օլա իտիլէր, սէնիմէրինէ
չու սօն սէնէլէրտէ իսապէթ իթմիշ օլան-
տան իրաւտէ թիւարէթ իսապէթ իտէնէ-
կիւտէ չիւրհէ Եօգ իտի : Սէնիմ սահիպլէրի
չիւտիյէ գատար, վաղիֆէսիգիլիլէրինտէն
նալի, պիր թագըմ ատամլար հագգընտա
տէրքեար օլան Էնիյէթթիւրինն պիր հուսուտ
կէօթէրէրէք, Շիրքէթին քիւլի ուսուր
ու մէսալիհինի գապթըլընտան չըգարմագ-
լըզա պօրճու իտիլէր : Շիրքէթի մէկպուրէ-
նին գանուլարընա վաղըթ օլմագ կէրչի գօ-
լալ տէյի տիր, Լաքին տիրէթթօրըլունու
իթմիշտէ չըգմըշ օլան գաթըլըն իտտա-
ւընա նէգարէն, գանուլարըն անքաւմընա,
իտարէսինէ թային գըլընաւագ Գօմիթէ-
նին աղալարը, 15 սէնիմ սահիպի օլանլար-
տան ինթիւնալ օլունուպ, վէ մէրգուլմանը
իսէ, լա աղալ 10 ար սէնիմ սահիպի օլան-

լար ինթիւնալ իտէպիւլէնէքլէր տիր : Պու-
ճիւմիլ իլէ տախի, « արիսթօգրաթնա » օլան
չու ինթիւնալ գանուլուն պիւլէ մէվըրի ին-
րայէ գօնուլմատըրընտան, չիւտիյէ գատար
օլտուղու միւլիլու, չիւտիքի Գօմիթէնին ա-
ղալարը գուրա իլէ միւնթէլիւպ օլմատըգ-
տան պաշա, իշլէրինտէ հիւ սէնիմ սահիպի
օլմանալար տախի պուլունսուղու տըր :
Շուրու տախի ունուլմանը սէօյլէմէյէ քի,
Գօմիթէ աղալարընա տօլիուն տօլիուն մա-
ալալը վէրիւմէքտէ օլտուգտան պաշա, սա-
թընըլըզ իլթիլալ իտէնիւրտէն պաշը տիւա-
րը արշամլար տախի մաալարընա իլալի-
գըլընաւագտա տըր : Պունտան արթը մաւ մու-
գատտէմ իտարէնէտէ վագր օլան թէպէտ-
տիւալ իւգէրինէ, Եէնի կէլէնլէր թարա-
ֆընտան պիւլիւք Էսէրլէր պէքէնիւմէքտէ
պուլունսուղու իսէտէ, Էնիյէթէ չաւան Եէր-
տէն իշիտիւրիկին կէօրէ, իւք միւհիմ իշ-
լէրի չէտիտ սուրէթտէ Սանաղ իտարէսինին
քիմէ թէպիւմ օլունաւագը միւնաղաւաւընտան
իպարէթ պուլունսուղու տուր : Սանաղ քեար-
ըլըն Էրէյիճէ արգու իտիլէնէք պիր մէմու-
րիկիլէթ օլմաւըն անաւագ րէք գօլալ տըր,
չէօյլէ քի, իրաւ իլէ մէսարիֆ արաւընտա
տալիմա 4-5 պին վէ պաղը վաղըթ տախի 10
պին լիւրա գատար Փարգ պուլունսուղու,
Եանի օ մրգտար մէպլաղ սանտըգտա արթ-
մագտա օլուպ, վէ սանաղքեար օլանն ի-
սէ, մէպլաղը մէկպուրու գուլանաւագ, սէ-
նէտէ Եիւգտէ 12 տէն 15 Է գատար թիւա-
րէթ չըգարապիւլէնէկիւտէ, վէ իշթէ չու
թիւարէթ չըգարաւընտա միւնաղաւաթը չէտի-
տէյէ սէպէպիւլէթ վիրէնէկիւտէ չիւրհէ Եօգ
տուր :

Մէգքիւր միւնաղաւաթըն Էն րարագ նէ-
թիւնսի տիրէքթօրաւընտան պիրիսինն, զա-
գէթալար վասթաւըլա իսթիֆաւըն վէր-
միշ օլմաւըն իլան իթտիրմէքտէն իպարէթ
պուլունսուղու տուր :

Սէնիմ սահիպլէրի Եէնի պիր տիրէք-
թօրուն Էմրի ինթիւնալընա գալըզմաւարըն-
տա, հէմ չիրքէթին անվալը հագըրէսի ի-
լաւը զըմընտա պիր իլի վէսիլէ վէրիլիպ,

վէ հէմտէ ումուսուս մէնֆաւթընա պիր Էօլ աշըլուրը չիւքէսիդ տիր :

Սէհիմ սահիպէրի Գօմիթէ ազալարը ա- մէլիւսի ու հարէքէթլէրինճէ տէրքեար օ- լան հուգուգլարընը զիմէթճէ թէֆթիշ ու թէճէսիւսէ պօրճու օլաուգլարընտան, ա- տէմի լիւսագաթ ու էհիլիէթի պէտիտար պու- լունանլարըն տէֆիլէ, Էլըլէրինէ սահիպ զիմ- մէթ վէ էհիլի իսթիգամէթ զաթլար թայեի- նինէ տախի պօրճու իտիլէր : վէ շու տա- խի չիւքէտէն միւսթաղնի տիր քի, Էհնի ի- տարէ թարաֆընտան շու աթիտէքի խու- սուսլարըն իճրասընա միւսարաթ օլունտու- զու թագտիրտէ, Էլըլէք սէհիմտարանը չիւ- քէթ, վէ Էլըլէք ումուսուս էհիլի մէմուսն օլաւազլար տիր :

1. Շիրքէթին սէրմայէսի, Էհնիտէն հի- սէլէր չըգարարընա իքի զաթ իտիլմէլի տիր :

2. Էլըլէք Էսկիտէն չըգարարընա, վէ Էլ- րէք Էհնիտէն չըգարարընա սէհիմէր, Էլը- քիմին էլիտէ պուլունուր իսէ, իթիպար օ- լունուս աթթըլապիլմէլի, վէ Էլըլէք շախ- իսմինէ իսէ, չիւքէթին տէֆթէրինտէ, ա- լա Էլըլէք վէ վատէ Էլըլէքիլմէքսիլին, սէհիմ սահիպինին իսթէլինէ թէվիքան սա- տէճէ իսմ ու իմզասը տէլիլմէսինէ պիր Գօ- լայ թարիգ Էլըլէքիլմէլի տիր :

3. Պէշ հիսսէ սահիպի օլուս, վէ մէզ- քիւր հիսսէլէրի պէսէլինի էտա իթմիշ օ- լան քեաֆթէլի հիսսէտարան, ումուսի մէճ- իստէ գուրա վիլմէլէ հագլը օլմալը տիր :

4. Ումուսի մէճիլին զարարըն վէ հիւքմէրի քայիթաթտա պուլունան պաշ- լընա զագէթալարտա թապ ու նէշը իթտի- թիլմէլի տիր :

5. Քէզալիք չիւքէթին պիլանչօսու հա- զըրանտըգտան պիր ալ սօնրա թապ ու նէշը իթտիթիլմէլի տիր :

Շու խուսուսլար տիրգաթը քեամիլէ իւզ- րէ վէ սօզընան սուրէթտէ իճրա օլունտու- զու թագտիրտէ, Շիրքէթի խայրիլէնին էն զիւստէ նուֆուգքեար, վէ էն զիւստէ քեար- լը պիր վարօր գուլմանեար օլաւազընտա չիւքէ Էօգ տուր : Շիրքէթին գաթիթա- Էասը արթըրըլուրըն հալտէ, լա ազալ օն իքի գըթա տահա վարօր արթըրապիլմէլէ, վէ Էօգուլարըն իւճրէթինտէ նրաֆիլէթ իւզ- րէ թէնզիլ իտէպիլմէլէ, վէ պու ճիլէթլէ էհիլինին աւէտ չիւսի զիւստէլէշէրէք, իլ- մի իտարէնին էն զիւստէ էսաթի օլան թէ- գատտիւմիւնէ թէվիքան, չիւքէթին հասը- լաթընտա տախի արթաւազը միւսէրրէտ տիր : Պօղազ-իշի օլունտան պաշգաւա օլունտու հալտէ, Էհնի չիւքէթին պիլա միւշքիլաթ Մարմարա տէնիլինտէ տախի պիր չիւպէ քէյտա իտէրէք, Էլմէլիլէ գատար վարօր իլէտէպիլմէլէ, վէ մուսիլինէն էլտէն չըգըն օլան Գատը-քէօյ օլունտու տախի տէր իւստէ իտէպիլմէլէ իթիլմալի գալի- տէն տիր : Էհնի հիսսէտարան սայէսինտէ ա- լեա վարօրար վէ Էլըլէք թագըլար թէտա- րիք գըլընտըլը, վէ Էօգուլարըն սաեըլը իգաթիտա պուլունուս տուրէթտէ, հէմ էհա- լինին լահաթ վէ հօշուտ օլաւազը, վէ հէմ տէ չիւքէթինին սանտըլընտ տահա զիւստէ փարա տօլաւազը պէտիլի տիր :

Շիրքէթին սէհիմէրի պիր շախտան տի- կէր շախտ իսմինէ նագլ օլունտաւտա տա- խի սուհուլէթի լազըմէ զուհուրա Էլըլէքին- տէ տախի պիլիլէք մէնֆաւթ հասըլ օլա- ճազը աշիքեար տըր : Շիրքէթի ճարի օլան ուսուլ իգթիգաւընա, պիր աւէմ քէնտի հիսսէսինի ախէրէ սաթմապ իսթէտիլինտէ, պիր չօգ թէքէլիլաթ վէ միւշքիլաթտան պաշգա, պիրտէ թիճարէթէ իսթիտա իթ- մէք լազըմ Էլըլէքինտէն, պիր չօգ տէֆա կիտիլիպ Էլըլէքմէք, վէ սատէճէ պիր իմզա տէլիլմէլիլմէք իլին պիր գաշ ալ վազըլը զայպ իթմէք իգթիգա իթմէքտէ տիր :

Էսաւմ սահիպէրի իլին Պօրսա բէք ալ- Էա պիր իպրէթ սաեըլա ճայիգ տիր : Էլըն- քի քէնտի սէհիմէրինի իսթէտիլինտէ Էլը- տէ վէ վազըլտա աշըգտան աշըգա սաթա- պիլմէքտէ տիրէր : հալ պու քի Շիրքէթի խայրիլէնին հիսսէլէրի օ Էօլտա օլմատըլըն- տան հէմ կիւճ վէ հէմտէ զայլէթ տուն պա- հա իլէ սաթըլապիլմէքտէ տիր :

Իթիլմալ տըր քի պազը հիսսէտարան, մէզքիւր իսլահաթլար իճրալէ Էլըլէքիլմէք- տէ, Էհնէպիլէրին տախի տախալէթինէ պիր Էօլ աշըլըրտա Շիրքէթին իտարէսինէ տախի էլ ուղտըրար, վէ օլվազըլ Շիրքէթի մէզ- պուրէ Էլըլէքիլմէք քէնիլինի զայպ իտէր գօր- գուսուսա զահիպ օլմագտա տըր : հալ պու քի, մէկէրիլ իլինտէ Էլմագալը պուլուն- մասը արգու օլունտու վէ հալա տախի ար- գու օլունտագտա օլան սայիր (յսմանը գուլ- րանեալարը Էօ գուլ տուր : Պունտանտա դա- թի նաղար, պիր գուլմանեարն նէ՞ վազի- ֆէսի տիր քէնտի հասըլաթընին նիլէտէն Էլըլէքիլմէք, էլմէլէր քի հասըլաթ Էլըլէք, վա- րիտաթը արթըն, հիսսէտարան հիսսէսինէ զիւստէ թիճարէթ իսապէթ իթտին, վէ Է- հալտէ մէմուսն օլունտ : Սէօլէնտիլինէ Էլը- րէ, Շիրքէթի մէզպուրէնին Էլըլէք պիլան- չօսու, վէ Էլըլէք մալիլէճէ ումուսու ումու- միլիէսի վազըլ վազըլ հիսսէտարանտան միւրէթթէպ ումուսի մէճիլիլմէքնէվտինէ վազ օլունտու տուր : չօգ իլի, լաքին Էլըլէք գօր- գուս վէ չիւքէ իտիլմէք պիր քէօշէսի Էօգ իտի իսէ, նէ՞ հիւքմէթ մէպիլ ալէնէն թապ ու նէշը իտիլմէլի տիր :

Պիլիմ պու թագտիմ իթտիլիլմէլի իսլա- հաթլար հէմ էֆքեարը ալմէլէ մուվաթը օ- լուս, վէ հէմտէ Էլմագաւտա պուլունան պու Էօլտա գուլմանեալարըն իթթիլապ իթտիլ- լէրի ուսուլ ու թարիգէ մուլթապը պու- լունտուղունտան, Շիրքէթի խայրիլէնին տա- խի գապուլինէ րուլի մուվաթագաթ Էլը- թէրմէքիլմէք իգաւը թէրէտտիլաթ մէմէ- սի ճայիլ տիր : Շիրքէթի խայրիլէնի տէլիլ իսէ, չէհիլմիլմէք մախսուս օլան պիր չիւքէ- թին էսէֆէնիլիլ հալինի Էլըլէքիլմէք Էօնիլէ Էլըլէքիլմէլի, վէ պիր չիւքէթին իտարէսինտէ իսմալ, աւէմ լիւսագաթ, գայտըլըք վէ թէճիլապէսիլիլ պուլունտուղուն թագտիր- տէ, թուլունան իշ հէր նէ գատար իլի վէ մէնֆաւթը տախի օլա, խարապիլմէթ Էլըլէք թուլաւազընտա չիւքէ օլմատըլընտ տէր խաթըր իլէմէլի տիր : Իմտի Շիրքէթի խայ- րիլէ մէզքիւր իսլահաթլարըն իճրասընա միւ- սարաթ իլլէմէլի տիր, Էլըլէք իլլէմէք իսէ,

Պօղազ իլի իլէ իսթանպօլ արասընտա տէր- քեար օլան Էօլունուղուն պիր հիւսնի նի- զամ վէ րապըթա քէսպ իլլէմէսի, վէ իպա- տուլահըն րահաթ ու մէնֆաւթը խաթըր իլին, Պապը-Ալի քէնտուլի, մէզքիւր իս- լահաթըն իճրասընա մէճպուր իտէճէք տիր :

Լէվալ :

— Տիւնքի Լէվանթտա օգուստու- զունա կէօրէ, տիւն տէլիլ Էլլէքիլմէք կիւն էպէսնը Էհալիլի թախտիլ իտիլի սու- լէթտէ, վէ Բուճ վէ Ֆրանսըլ իսան- լարընտա պասմա օլունտու հալտէ, Գա- լաթա վէ Պէյօղըն տիլարլարընտա ու- ֆաւթ քեաղոտ բարչալարը Էարըլուր- րըլըն օլմասը կիւրիլաթիլիլ թէվա- թուր պուլունա տուր :

Մէզքիւր քեաղոտարտա Էարըլանլար սայքի շու աթիտէքի սուրէթտէ Էախսու- Ֆիլիլիտէ պուլունտու տուր :

« Էյ խիսթիւսանլար, թաթալաւա, « Գասըմ-բաշտա, Աեա-Սօֆիտա վէ « տահա սայիր ճամիլէրտէ, խիսթիւսան- « լարը թէլէթ իթմէք նիլէթիլլէ սիւհա- « լար վէ պարուլալ հագըրլանմըլ տըր :

Սէօլէնտիլինէ կէօրէ, Պէյ-օղըն Բուճ միլէթի բիսգօպօսու թարաֆըն- տան շու խուսուսա զիւստէսիլլէ Էհէմ միլիլէթ վէլիլէլէք, մէզքիւր քեաղոտ- լարտան Մէրէմանէ քիլիսէսի գաթու- սունա Էարըլուրընտան սուրէթի վիւքէ- լարտան պազըլարընա թէպիլիլ գըլընտը- տան պաշգա, Բուճ բաթրիքիլանէսի թա- լաթընտան տախի Պապը-գապըլիլլէլէ իլիլաթ օլունտու գտա, գաթան Էօլլէ պիր հագըրլըք օլմատըլըլա պէրապէր, պու ճիւմէլ իլէ տախի Պապը գապըլիլլէ թարաֆընտան մէզքիւր մահէլլէրին ա- լաշըլըրընա ճաղը ճէվապը տախի վէլիլ- միշ տիր :

Մէզքիւր զագէթա Էօլլէ պիր հա- զըրըլըն աւալա տալը օլմատըլըն պէեան- տան սօնրա, իտալիար-խանը ալէվաւը- լարընտան պիլիլինին վէլտիլիլալըլը օլ- մալը տըր աւմիշ տիր :

Պիլ տախի իլալէթէն սէօլլէրիլ քի, շու հալապիլին սըրք արաճիլտէն ի- պարէթ օլմասընտա չիւքէ օլմատը- տան պաշգա, Էլըլէ Լէվանթըն չիւքէսի կիլիլ պիր ալէվաւը շէյթանըլը օլմա- սա տախի, կիլիլ քէյթիլլէթինտէն գա- թը իւմիլ իթմիլ օլուս, վէ գանը պա- շընա սըլընալը օլան պիր Ֆիլմէքեար ի- շի օլմալը տըր : զիւրա, հիւքիլմէթ թա- լաթընտան Էօլլէ պիր շէյթիլ իսէեալէ պի- լէ կէթիլիլլէլլէլիլ Էլըլէլի չիւքէտէն արի օլունտու կիլիլ, իսլամ Էհալիլինին տախի, տէլիլ Էօլլէ պարպարճա հարէ- քէլլէր, իլա աւաթ օլուգ չօճուղու- նա Էթմէք փարասընը տիւլիլմէքտէ

օլմասը տախի շեւհէտէն միւսթաղնի տիր :

— Մարտիկեան թիւրքիստան կիւտէն կէմիլէր հազգընտա իճրա խոխիւք տէ օլան գարանթինա գալտըրըմը տըր :

— Թէհրանտա Տէվլէթի Ալեյէ սէֆիրի օլան խայրուլա հէֆէնտի հազրէթ լէրի ազմի տարի պազա իյլէմիշ տիր :

— Տիւնքի կիւն միլլէթիմիզ զազէթաճըրարը Գալթա քիլիսէսինտէ թօթ լանարազ ազտը մէճիս իթմիշէր , վէ շիմտիքի հալ կաթուղիկոսուլար մէսէլէսինն , քիլիսէ վէ միլլէթին նամուս վէ մէնթաթթնա մուվաֆթը սուրէթտէ հալ ու թէսվիյէ վէ իճրա խոխիւքի պալընտա էլլէրինտէն կէլէն , վէ վաղիֆէլէրինտէն պուլունան զայրէթի սարֆ իթմէքիյէ , վէ պատէզն տախի վազըթ վազըթ ազտը մէճիսլէր խոխիւք , միլլէթին մէնթաթթնա ապիւր խուսու սրար իւզէրինէ միւշապէրաթ իթմէքիյէ գալար վէրմիշէր տիր :

— Ահարոն վարդապետին Գաթօլիք քիլիսէսինն միւրաճաթ իթմիշ օլմասը սահիհէ չըգմանա պաշլամը տըր :

Մէրզուվարդապետ իսթէտիկի մէզհէպէ խըտմէթ իթմէքիյէ սերպէսթ տիր . լաքին , գաթօլիք վարդապետի օլտուղու հալտէ , էրմէնի վարդապետի գընաֆէթի թաշըմազլուղա տախի սերպէսթ օլմատըղընտան , էկէր նիդամա մուվաֆթը հարէքէթ իթմէք իսթէր իսէ , գընաֆէթին տախի տէսիշթիլլէթտիր :

— Իշիթտիկիմիզէ կէօրէ Հասունեան գերապաշառ հազրէթլէրինն կաթուղիկոսուղու կէրի գալմը տըր . շիւնքի միւշարիլէյ հքաֆէթի էրմէնի Գաթօլիքլէրինէ կաթուղիկոս օլմազ խոտտա սընտա կէզիպ , հալ պուլ քի Բաթա հազրէթլէրի , անճազ ճէպէլի լիպնան կաթուղիկոսու օլապիլէճէկինի իսթար իյլէմիշ տիր :

— Մէսմուլթանէզարէն պու կիւնլէրտէ Զէյթին էհալիս թարաֆընտան րաթրիքխանէյէ եէտի սէքիզ եիւզ իմզալ օլտուղու հալտէ , պուրատաքի չօրպաճըլալըն չօրպաճըլընը գաթան գապուլ իթմէյէճէլլէրինէ , վէ հէր նէ գատար Գաթօլիք քիլիսէսինն միւրաճաթ իտէճէլլէրինէ տալիւր թէվաթուլար չըգմը իսէտէ , քիլիսէլլէրինտէն ասլա պըրմանա ճազլարնա տալիւր պիւր գըթա մահզէր կէմիշ տիր :

— Սրբազան պատրիարք հայր հազրէթլէրինն ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Պալը-Ալեյէ կիտէրէք , Զէյթին չօրպաճըլարը մէսէլէսի հազգընտա պազը մէրթէպէ իֆատէլլէրտէ պուլունտուղու հալաւիսաթտան տըր :

Քէզալիք միւշարիլէյ հազրէթլէրի-

նին Ծնունդ իրթէսի իսթիֆա իտէճէկի իշիթիլլէթտէ տիր :

— Մէսմուլթա կէօրէ , սապըզ էնգարէ առաջնորդու Մկրտիչ եպիսկոպոս , կէչէն ճիւմա կիւնիւ րաթրիքխանէ թարաֆընտան , Զէյթինիլլէրին նիյէթ վէմազսէտլէրինն անլամազ նիյէթիլլէ Պէյ-օղլունա կէօնտէրիլլէթտէ , մէրզուվարդապետ գաննէն պիւր իշիլկալըզ իթմէք նիյէթիլլէ Զապըթա մէմուլու պէյէֆէնտի հազրէթլէրինն չըգմը , վէ հիւքիւմէթին մարիֆէթիլլէ Զէյթինիլլէրին Հասունեան հազրէթլէրի իզամէթկեա հընաան չըգարլըմաթը թալէպ իյլէմիշ տիր . հալ պուլ քի պուլ խուսու նիգամընմուլարիլլէրտէ օլտուղունտան քէնտիսինն , Պապը ալիտէն պիւր էմր ու թալիւմաթ օլմատըզճա էյլէ պիւր հարէքէթին իճրայէ կէլէմէյէճէկի ճէվապը վէրիմիշ տիր :

Պունուն իւզէլլինն Մկրտիչ եպիսկոպոս Զէյթին չօրպաճըլարըն կէօրմէյէ կիթմիշ , վէ րուհպան սընթընտան օլտուղու իշին , էվվէլ էմիլտէ կէօրիւշլէսինն միւսաատէ օլունմամը իսէտէ , սօնրատան հէր նաթը իսէ կէօրիւշէպիլլիշ , Ֆազաթ , քէք կիճ գալմըշսընը , րաթրիքխանէ շիմտիյէ գատար պիլի հիշալաթազ հալիմիլի սիւալ իթմէմիշ իքէն , նէ՞ աճալիպ շիմտի տէր խաթըր իթմիշ տիր ճէվապընը ալարազ մահգունէն կէրի տէօնմէյէ մէճպուր օլմուշ տուր :

Բաթրիքխանէ էյլէ րէսմէն էհէմիլլաթ վիլլէրէք մէրզուվարդապետ չօրպաճըլարա պիւր եպիսկոպոս կէօնտէրիլլէթտէ չօգեանըմը տըր , վէ հայը՛ք քի միլլէթ իտալրէ իթմէք հէնուզ պիլլտէ պիւր իմ եա սանաթ սըրասընա կէչմէյիպ , իլա րաստ կէլէն տիւմէն պաշընա կէմէքտէ օլտուղունտան չօգ տէֆա պէյլէ եանըմազտա տըր , վէ հէր վազըթտա եանըմազտա տըր , շիւնքի . . .

Պիղճէ , Զէյթինիլլէրէ խոսսէթէն ալտամ կէօնտէրիլլէթտէ , իլա Հասունեան հազրէթլէրինն պիլիսի կէօնտէրիլլէթտէ օրատա օլուպ օլմատըզլարըն անլաշէլմալը , վէ քէֆալէթ մէսուլլիյէթինտէն գուրթուլմազ իշին Պապը ալիյէ խապէր վիլմէքլէ իքթիֆա օլունմալը իտի :

— Բում գատընլարնտան Պէյօղլունա պիւր գօմիթէ թէշքիլլէյ , հէր սէնէ պալօլար վիլմէքտէ , վէ հաթըլաթընը Ֆազըլարա իհտա իյլէմէքաէ իքէն , Բում զազէթալարը պուլ եօլ իլէ Ֆուզալա գալըմաթընը ճալիզ կէօրմէյէրէք Ֆասլ իթմիքլէրինտէն , միւմայիլէյհիւմա գատընլար կէրչի պալօ վիլմէքլէթտէն վազ կէչմիշէր իսէտէ , Ֆուզալաթը ունութմատըզլարնտան , պաշա պիւր թալիզ իլէ րարա թօրլամազլըր տիւշիւն մէքտէ իմիշէր :

— Մէրզուվարդապետ ճէր-սէպաթէ շէնտ կիւն ազտէմ կէլիշ օլան պիլիսին օրտույի հիւմանուն միւշերի տէվլէթու Ապտիւլքէրիմ րաշահազրէթլէրի , պու կիւն մահէլլի մէմուրիյէթլէրինն միլլէթէճէլլէն Տէր-սէպաթտէն հարէքէթ իյլէմիշ տիր :

Ճէր-սէ :

— Մէմուրիյէթի մէրխասա իլէ Նիլիտաճէգիլլէթտէ պուլունան իւպհէթլիւտէվլէթլիւ Մուսթաֆա նայիլի րաշահազրէթլէրինն , մայնէթի ալիլլէրի Ֆըրգալի ապէրիյէտի էրքիտէր հարալրէսիսի օլուպ մէսէլլէ իսթիլլէյէնն գարիլի խիթամ օլտուղու խապէրի մէսէրրէթ էսէրի իլէ կէչէն կիւն Տէր-սաաթտէթէ կէլիշ օլան միւրալայ իզգէթլու Հիւսէյին պէյմապէյի հիւմանուն ճանիպի ալիսինն կէչէն րազար իրթէսի կիւնիւ ճէլպ պուլլուլարազ , շաեան պուլլուլան միւսաատէի ճէլլէլի հազրէթի շէհրիեարիյէ մէպնի , հուլուրը մէքեարիմնուշուր խիւաֆէթէնահիյէ րուլաթաթապ տուլուլ օլարազ միւշէվլլէլի շէլլէթ ալէմպէհասընա նայիլլէթլէ սէզալար օլտուղու իլթիֆաթը ճիհանըլմէթ ճէնապը թաճտարիլլին ասարը ալանիյէտի օլմազ իւզրէպիւր գըթա միւրասա գուրթու իհասնըլա թալթիֆ պուլլուլմուշ տուր :

Քէլ :

— Կէչէն չարչէմպիհ կիւնիւ մէքեաթիպի ապէրիյէտի Ծահանէ շալիլլատը մէարիֆնէսապընը սէնիլի սապըզա միսիլլիւ , իմթիհանլարը իճրա գըրնմազ միւրապէսէսիյէ Պապը-ալի թալթիլ իտիլլիշ տիր :

Քէլ :

Մըսըր վալիլ վալեաշանը Ֆէխամէթլու տէվլէթլու րաշահազրէթլէրինն , ինկիլթէրրա տէվլէթի թարաֆընտան (համամ) նիշանընը պիլիլլիլ իլթալէսինտէն պիւր գըթաթը իրասլ օլունմուշ տուր Նիշանը մէգպուրու թալլիլլի կիւրիլան իտէն զէվաթ քէք ազ օլուպ , շիւնքի վէրիլլէսինն քէսպի իսթիհազա իտէն շէրէֆը ալէմպէհաթի մէտէնիլլէթէ վէ իսլահը միլլէ խըտմէթի ապիլէ իթմիշ , վէ պուլ թարիֆտէ էնվայի թէսհիլլաթը խայրիյէտէ մուվաֆթը օլմուշ օլմալը տըր Տէվլէթի միւշարիլլէյ հազրէթլի շարգիլլէտէ պուլունան մէմալիքիլլէն հինի իզթիգատէ նալլ իտէճէք օլտուղու ապէրի Ումուլտ պուլլուն թարիֆի իլէ կէթիլլէրմէքտէ իտի իսէտէ , օրալարտան եանի մէմալիքի Հինտիյէ վէ սայիլլէտէն սէվգի հալլիտէ Մըսըր թարիֆի իլէ ամէտ շիւտ իթտիլլէճէկի հազգընտա օլաճաթ թէսհիլլաթը միւրապէլլէնն թէմամիլի իճրասընա միւշարիլլէյ հազրէթլէրի սալլի մուվաֆթըլլէթվալլէի հազրէթի շէհրիեարիտէ մուվաֆթազ պիլ խայր պուլլ-

ընդունաւ, վէ պու ճիւղէթէ Հինտիսթան
վէ օլ հաւաքիտէն նազլ օլունաճագ առ
կէր, պատէմա Ումուտ պուրնու թարի
զի թէքիթինին իհթիաճաթը զարուրի
յէսինտէն վարէսթէ իտիմիշ օլմասը, ին
կիլթէրա տէվէթինին նազարը իթինա
սըյա կէօրիւլէն ումուրու ճէսիմէտէն
ատտ ու իթիպար օլունմուշ տուր:

Բէլ:

Իզմիրտէն թահրիրաթը մախսուտէ
Ֆիյ 22 շապան:

Տէնիզի սանճաղընտա պուլունան պա
զը էշիասը միւթէղալիպէ էօթէտէն
պէրու լաեղը պիր թէրպիյէ կէօրմէ
տիքէրինտէն շիմոյիյէ դատար հէման
պիւթիւն գայիմմագամարը պիւր սու
րէթլէ իթթիհամ վէ պու սայէտէ իճ
րայի մէրամ իթմէքտէ տիրէր: Հաթթա
գայիմմագամը էսպագ ըիֆաթլու Տէրվիշ
պէյի իքիպ իշինտէ ազլ իթտիրտիքէրի
նին իւզէրինէ քիւրսիյէ էեալէթտէ իճ
րա օլունան մուհաքէմէտէ պուլարըն
հագգսըղըղը թէպէյիւն իթտի իսէտէ,
հէր նասըլ իսէ, պուտա էանլարընտա
գալոր, Միւրիմիւմալիյէ հագգընտա վու
գու պուլան շիքեպէթ քէնտիսինին մա
հէլի մէմուրիյէթինէ վիսուլինի միւ
թէագիպ էշիասը մէրգուլմէնին իյեատի
քէթմանընտա պուլունան մէպալիղ խա
զինէի գահրէ իիւրաճէ թէշէպպիւս իթ
մէսինտէն նէշէթ իթմիշ իտի:

Սէլէնտի գազասընտա ազա վէ վիճուհ
նամընա օլան դատարարըն պէհէր սէ
նէ մէսարիֆ նամը վէ նամը ախէրլէ հէ
ման վիրկինին նըսթընը միւթէճափուգ է
հալիյէ ագճէ թէվզի վէ պէյնլէրինտէ
թագսիմ իթտիքէրի իմպալարը ալթըն
տա թէպէյիւն իթմիշ իքէն, ճէգալարը
թէրթիպ օլունմագ շէօյլէ տուրսուլն,
ալտըղարը փարա պիլէ իսթիւրտաւ օլուն
մատը: Պունտան միւրատըմըլ լիվայի
մէզքիւրիւն ումում էհալիսինի թէզ
եիֆ օլմայըպ, պիր թագըմ միւթի վէ
էհլի ըրզ ատամլարըն պէօյլէ պէշ օն շախ
սըն բէնշէի զուլմունտա գալտըղարը ի
շին պէեանը թէէսսիւֆ տիր: Կիւրուհի
զալիմէնին էհալիտէն պիղայըն հագգ ագ
ճէ ալմագ վէ իլթիգամաթը գաբաթմագ
վէ գայիմմագամարը իսթէտիքէրի կիպի
օյնատըպ իշէրինէ կէլմէտիկի հալտէ,
պիր թագըմ միւթթէրիաթ վէ ապիեա
թը շամիլ մահգէրլէր թէրթիպի իլէ ազլ
իթտիրմէք միսիլիւ հիսապսըզ ֆէնա
լըղարը պուրալարճա միւթէվաթուր
տուր:

Իշթէ պու սէֆէր տախի կէրէք իւ
թիգամաթ ումունտա վէ կէրէք սա
յիր իշէրտէ փէք չօգ ֆէսսատաթ օլտու
ղու սուրէթի սահիհէտէ խապէր ալըն
տըղընտան, տէվէթլու վալի բաշա հագ

րէթլէրի թարաֆընտան թահգիզի քէյ
ֆիյէթ զըմընտա, մէմուրու մախսուտ
թայիին վէ իրսալ պուլլուլտու: Հու
սուլի նէթիճէյի խայրիեէեէ ինթիգար օ
լունուր:

Մաղիսա սանճաղընըն կէշէն սէնէ
էմանէթէ իտարէ օլունան աշարը մատ
տէսինտէ պազը իլթիլասաթ վուգուրի
մէրվի վէ խաարէճէ տահա պազը կիւնա
ֆէնալըղար մէրի օլմասըյա թահգիզի
քէյֆիյէթի ճէլիւսինտէն մէմուրու
մախսուտ վիրուտ իտիպ, իճրայի թահ
գիգաթէ միւպաշէրէթ իյլէմիշ տիր:

Թիմարճա վէ Բիրտօս թարաֆընտա
տախի վէրկի իշին էհալի բէք պէյատէսիյէ
թագիթ օլանտըղը, վէ հաթթա պագը
ըն պիր գըլէսի ալթը եէտի զուրու
շա սաթըլտըզը թէվաթուրէն ըիվա
յէթ օլունուր, էլպէթտէ իսթամը թահ
զըգաթտա սըհհէթի քէյֆիյէթ ի
սէ, զահրէ չըգար: Վէ պու սուրէթ
սահիհ իսէ, մուղայիլի մատալէթ օլ
տուղունտան շիւրհէսիղ թարաֆը տէվ
լէթի ալիյէտէն իճալը իճրա պուլլու
լուր:

Թալիլէ Էֆէմ:

Մուգատտէմճէ վուգու պուլան
մուհարէպէտէ ասաքիլի Մըսրիյէ միւ
լագիմ սանիլէրինտէն իպրահիմ աղա հէր
նասըլ իսէ, Եունանիլէրին էլինէ կէշէրէք
կէշէն կիւն Բուսիա վաթօրունա իլթիճա
իտէրէք, ֆիրար իտէն Եունանիլէր պիր
լիքտէ ալարագ կէթիլիւմիւշ օլտուգա
ընտան, միւմայիլէյհ Ալթինտա պու
լունան Տէվլէթի ալիյէ սէֆիրի թարա
ֆընտան Տէր-սէատէթէ կօնտէրիլմիշ
օլմալա իֆատէի շիֆահիյէսինէ նապա
րէն, Կիրիտ մէսէլէի իլթիլալիյէսինին
վաֆէս մուհարէպէսինտէն սօնրա պիրթ
միշ հիւքմիլտէ օլտուղու վէ մուախիա
րէն վուգու պուլան մուհարէպէլէրտէ
Եունանիլարըն պաշըլճա էմէլէրի եա
գաեը գուրթարըպ, գաշմագտան իպա
րէթ պուլունտուղու անլաշըմըլ տըր:

Հէլէ շիմտիքի հալտէ Կիրիտ ճէզիլէ
սինտէ Եունանիլարտան ճանրնա ճէօ
մէրուլիք իտէն Գօրօնէօս նամ պիհայեա
տան պաշգա քիմնէ գալմաեըպ, պաշը
նա էօթէտէն պէրուտէն իքի իւշ էիւզ
քիշի գատար խազէ թօրլաեապիլիլ իսէ,
ճիւմէսինին գահր ու թէնքիլի վէ եա
խօտ աֆվ ու ագատը միւշարիլէյհ հագ
րէթլէրինին միւրվէթինէ մէնուլթ պու
լունմուշ տուր:

Ճէրէթ:

Կապրօվալը Նիգօլա նամ շախ
պիր ազ վագըթտան պէրու: Պէյօղունտա
Գըլ-պուրնու ճատտէսինտէ քէրխանէճի
Անիգանըն խանէսինտէ իսթիֆա իթմէք
տէ վէ եանընա տախի կիզի կիլի էիւզ
լէրի էօրթիւլիլ իքի քիշի կէլիպ կիթ
մէքտէ օլտուղարը թահգիզ գըլընարագ

մէմուրու մախսուտ իրսալըյա խանէյի
մէզքիւր պատտըրըլըպ մէրգուլ Նիգօլա
մէզքիւր խանէտէ վէ կէլիպ կիթմէքտէ
օլանլարտան տիկէր Նիգօլա տախի էէնի
շէհրտէ Տօնիցանըն խանէսինտէ տէր
տէսթ օլունմուշ վէ մէզքիւր խանէտէ
տէրտէսթ օլունան Նիգօլանըն քէմէրին
տէ սէքսէն ատէտ Օսմանլը վէ օն իւշ ա
տէտ ինկիլիզ լիւալար իլէ իքի էիւզ էի
կիրմի իւշ ատէտ տախի իսթանպօլ վէ
էիկիրմիլիք վէ էսկի օթուզուզ, վէ սան
տըզլը վէ ֆընտըզ ըուպիյէսի վէ եալ
տըզ վէ էճնաս ըուպիյէ միսիլիւ ալ
թուլար գուհուր իյլէմիշ վէ մէրգուլ
լարըն հալլէրինտէն շիւրհէի գալիյէ օ
լունտուղու կիպի կէշէնլէրտէ մահուտ
լէֆթէրին իտամ իթմիշ օլտուղու էմին
աղանըն տախի պէօյլէ էճնաս ագճէսի
պուլունտուղու իսթիլալար գըլընմըլ օլ
տուղունտան իսթիլալարը իճրա գը
լընմագտա տըր:

Բէլ:

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ՖՕԹՕԿՐԱՖ

Ե Ա Ն Ի

Ճամ վէ քեաղըտ իւզէրինէ շաֆղ իլէ
թասվիր ալմանըն հարէքէթի պէեանընտա
մուլթասար պիր թարիֆնամէ:

Թ Է Լ Ի Ֆ Ի

ՍԱԳԻՍ Պ . Վ . ՏԵՐ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Հէմէհրիմիգտէն պուլունան մէրգուլ գա
թըն պու ըիսալէսի 11 գըլթա ըէսիմէր իլէ
միւզէյէն օլուպ, վէ 45 սահիֆէտին իպա
րէթ պուլունտուղու հալտէ քիթապճըլարտա
12շէր գուրուշա սաթըլմագտա տըր:

Էլի մէրագ օլան զաթ, էկէր թապիա
թըն սըրը ու հիքմէթի պիշլիմարարընտան
պիրիսի օլան պու հիքմէթէ տախի քէսպի
վուգուլ իլէ ճէնապը աֆէրինէսինտէն ա
գամէթինէ հալրան օլմագ իսթէր իսէ, մէզ
քիւր ըիսալէյի օգուտա քեաֆի տիր:

Ի Լ Ա Ն

Ղայէթ հիւնէլլի սուլէթտէ վէ
էհվէն ֆիաթլա աեազ օեուլուն մէշք
իթմէք իսթէյէն ֆամիլեալարըն նա
ուլ թէաթրօսու գարշըսընտա Լիւք
սէմպուրկ նամ գաղինտա միւսիւ
ֆրանսօաեա միւլաճաաթ իյլէմէլէրի
իլան օլունուր:

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆՔ ԷԲՐԱԼՅԸՆ ԹԱՊԻԱԼԷՍԻՆՏԷ
ԳԵԹ-ՕՂԼԱԻՅԱ ՅՈՂՈԻ ԵՈՂՅԱ, ՅՕԹՕԿՐԱՖ ԱԳՏՈՒԼԼԻ
ՊԵՐՏԵՐԼԷՐ ԳԱՐԵՆՇԸՅԱ ՆԻՄԵՐՈ 467: